

Vort "nye" Luftværnsartilleri

Indledning

Analogt med gengivelsen af artiklen fra Folk og Værn "Luftværnsartilleri og nattens flyvere" fra 1942 bringes her en fremstilling fra 1934. Dette årstal er identisk med modelåret for hovedparten af datidens luftværnsmateriel, hvilket under alle omstændigheder berettiger artiklens titel.

Mit udgangspunkt har været en ikke specielt tydelig fotokopi, hvorfor det ikke har været muligt at gengive de tre billeder - 75 luftværnskanon, lytteapparat og lyskaster - som oprindelig ledsagede artiklen. Jeg har i stedet udstyret nærværende fremstilling med andre billeder af det pågældende materiel, hvorved "ånden" i artiklen kan bibeholdes. Billederne stammer alle fra *Forsvarsbogen* af oberst T. Andersen, Gyldendal, 1941.

"Vort nye Luftværnsartilleri

af Arne Stevns

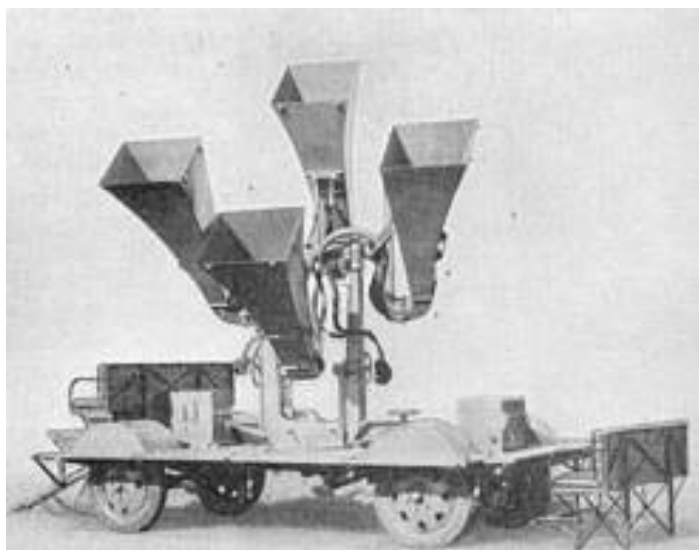
Hærloven af 1932 bestemte, at Danmark som andre kulturlande, der ønsker at skærme befolkningen mest muligt mod faren fra luften, skulle have et særligt luftværnsartilleri. Desårsag oprettedes 10. Artilleriafdeling (Luftværnsafdelingen) med 8 batterier, der efterhånden skal udstyres med et fortræffeligt, hypermoderne materiel.

Verdenskrigen viste så klart, at det ikke lader sig diskutere, hvor nødvendigt det er at mekanisere ildledelsen og målpåvisningen mest muligt, hvis man vil have et gunstigt resultat af skydning mod mål i luften.

Dette vil også ske for vort vedkommende, men tager selvfølgelig en vis tid, fordi alle apparater er meget kostbare og - ikke mindst - fordi Hærens Tekniske Korps har kunnet arrangere sig således med de udenlandske firmaer, der har konstrueret skyts og hjælpeorganer, at arbejdet på disses nyfremstilling bliver udført her i landet af vore dygtige danske håndværkere og under ledelse af Hærens egne, fremragende teknikere.

På denne side af Danske Soldater bringer vi et par billeder af det nye materiel, hvis betjening så vidt muligt er gjort elektrisk.

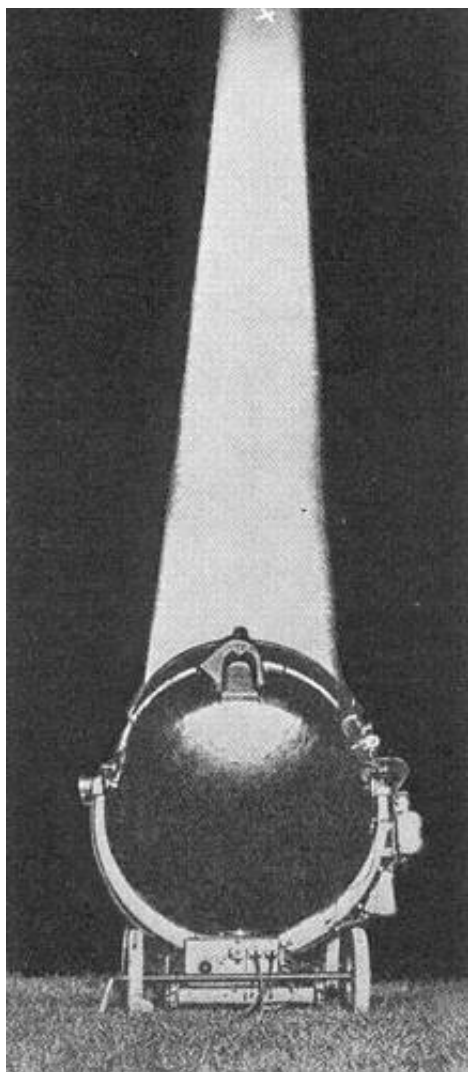
Til bestemmelse og fastlæggelse af fjendtlige flyvere benyttes en såkaldt "Sperry-Gruppe" bestående af en *motorvogn*, der er således indrettet, at den virker som automobil på landevejen og, når batteriet er gået i stilling, omformes til et lille elektricitetsværk, der leverer strøm til *lytteapparat*, fjernstyring af *projektøren* og strøm til dennes lys.

Lytteapparatet består, som billedet viser, af fire metaltragte til opfangelse af lydbølger. De er således konstrueret, at man får størst mulig lydpåvirkning ved at benytte dem i denne form. De betjenes af 2 mand, der skal have gode evner til lytning og pladsbestemmelse af lyd giveren. Den ene retter apparatet i højden, den anden i siden. De to lyttere sidder på platformen med telefonhjelme på hovedet. Ikke alle er gode lyttere. Forsøg sidste sommer viste, at nogle unge mennesker fra Blindeinstituttet var særlig flinke til dette hverv, sandsynligvis fordi de har måtte erstatte den manglende synsevne med skærpet hørevne. På "sofaen" (den aftagelige kørestol) sidder de to øvrige af betjeningsmandskabet og bringer ved en simpel elektrisk anordning (nogle visere, der holdes over ét) lyskasteren til at følge lytteapparatet både i højde og side, idet lytteapparatet ved at rette det mod den stærkeste lyd for en usynlig flyver er rettet mod hans maskine. Der korrigeres i apparatet for den tid, lyden tager om at bevæge sig fra motor til lytter, vindens indflydelse m.m.

Når lytteapparatet har fat i flyveren, er lyskasteren ad elektrisk vej rettet mod ham, der blændes af, og i samme nu har man flyveren i dens lyskegle, så man kan beskyde ham.

Lyskasteren er konstrueret af Sperryselskabet. Den har en spejlbredde på 150 cm og afgiver cirka 1 milliard normalt lys. Mens man under gode forhold kan aflytte en flyvemaskine på cirka 10 kilometers afstand, når man den først et par kilometer senere med lyset, skønt det er så stærkt, at man på 30 kilometers afstand, hvis projektøren er rettet mod en, kan se viserne på et ur.

Batteriets *kanoner* rettes mod flyveren ad elektromekanisk vej. Efter at man i et meget stort "stereotelemeter" (en særlig 4 meter lang kikkert, der viser sine billeder stereoskopisk) har fanget målet og er klar over dets højde, afstand og bevægelse, holder man det fast ved en med kikkerter forsynet, meget indviklet og kostbar regnemaskine, der ad elektrisk vej (følgevisersystem) sørger for, at skytset stadig rettes mod målet, og at man kan tempere projektilerne rigtigt.

Kanonerne er, som regnemaskinen (*korrektøren*), af engelsk oprindelse, konstrueret af det store firma Vickers; en af dem var udstillet i Tivoli på den britiske udstilling i sommeren 1933. Den er meget lang (49 kalibre), kan drejes hele horisonten rundt og eleveres 90° , så den kan skyde lodret op i luften. Dens projektil har meget stor begyndeshastighed (805 m i sekundet), og den skyder derfor også langt - højst 14.500 m, lodret 10.000 m. Den har samme kaliberstørrelse som vor feltkanon, nemlig 75 mm.

I skudstilling støtter den på et kors af 4 arme (korslavet). Den - som i øvrigt alt luftværnsmateriel - transporteres ved motortræk.

I øvrigt henviser jeg til billeder, der viser dette udmærkede materiels udseende, og jeg skal blot til slut nævne, at officerer fra talrige lande - sidst fra Spanien - har været heroppe for at se på vort luftværnsartilleri, der, ligesom vort moderne, tunge feltartilleri, er mønstergyldigt i enhver henseende - blot skulle vi have noget mere af det."

Per Finsted